

Белорусский государственный университет

Филологический факультет

Кафедра русской литературы

« Игра, пародия, провокация в драматургии В. Хлебникова »

Шелейко Вероника Константиновна

Руководитель: Камлюк-Ярошенко Людмила Викторовна

РЕФЕРАТ

Структура и объем. Общий объем работы – 53 страницы, списки использованных источников включает 42 наименования.

Ключевые слова: В. ХЛЕБНИКОВМИСТЕРИЯ, БАЛАГАН, ЯЗЫКОВАЯ ИГРА, ПАРОДИЯ, ПРОВОКАЦИЯ, МЕТАТЕМА ГОРОДА.

Объект исследования – ранняя драматургия Хлебникова 1908-1909 гг. («Таинство Дальних», «Девий Бог», «Снежимочка», «Чертику» и «Маркиза Дезес»).

Предмет исследования– законы и механизмы парадоксального взаимодействия мистериальной и балаганной поэтики.

Цель исследования – выявить роль и специфику приемов игры, пародии и провокации в поэтике ранней драматургии В. Хлебникова.

Методы исследования: структурно-семиотический, сравнительно-исторический, культурно-исторический, биографический и герменевтический методы.

Актуальность и выбор темы обусловлены, во-первых, интересом современного литературоведения к проблемам формо- и жанрообразования и их трансформациям в литературе разных периодов, во-вторых, неизменным интересом исследователей к уникальному в своем роде творчеству В. Хлебникова.

Научная новизна заключается в изучении законов и механизмов парадоксального взаимодействия мистериальной и балаганной поэтики в драматургии В. Хлебникова.

Полученные результаты. Динамика в отношении В. Хлебникова к мистерии с последующим обращением автора к балаганной поэтике, приемам языковой игры и пародии символистского дискурса, ведущим к провокации читателя/зрителя, позволяют говорить о формировании следующей оппозиции в ранней драматургии В. Хлебникова: символистская мистерия–«умное» слово (современное искусство)–город (Петербург) / балаган, «шутка»–«заумное» слово–природа.

Практическая значимость работы определяется тем, что ее материалы могут быть использованы в практике вузовского преподавания курсов

теории литературы, истории литературы, в спецкурсе по интерпретации художественного произведения, а также на факультативных и внеклассных мероприятиях по русской литературе в рамках школьной программы.

Дипломная работа написана самостоятельно.

РЭФЕРАТ

Структура і аб'ём. Агульнааб'ём працы – 53 старонкі, спіс выкарыстаных крыніц уключае 42 найменні.

Ключавыя словы: МІСТЭРЫЯ, БАЛАГАН, МОЎНАЯ ГУЛЬНЯ, ПАРОДЫЯ, ПРАВАКАЦЫЯ, МЕТАТЭМА ГОРАДА.

Аб'ект даследавання – ранняя драматургія Хлебнікава 1908-1909 гг. («Таинство Дальних», «Девий Бог», «Снежимочка», «Чертик» і «Маркиза Дезес»).

Прадмет даследавання – законы і механізмы парадаксальнага ўзаемадзеяння містэрыяльнай і балаганнай паэтыкі.

Мэта даследавання – выявіць ролю і спецыфіку прыёмаў гульні, пародыі і правакацыі ў паэтыцы ранняй драматургіі Хлебнікава.

Метады даследавання: структурна-семіятычны, параўнальна-гістарычны, культурна-гістарычны, біяграфічны і герменеўтычны метады.

Актуальнасць і выбар тэмы абумоўлены па-першае, цікавасцю сучаснага літаратуразнаўства да праблем форма- і жанраўтварэння і іх трансфармацый ў літаратуры розных перыядаў, па-другое, нязменнай цікавасцю даследчыкаў да ўнікальнай у сваім родзе творчасці В. Хлебнікава.

Навуковая навізна заключаецца ў вывучэнні законаў і механізмаў парадаксальнага ўзаемадзеяння містэрыяльнай і балаганнай паэтыкі ў драматургіі В. Хлебнікава.

Атрыманыя вынікі. Дынаміка ў дачыненні В. Хлебнікава да містэрыі з наступным зваротам аўтара да балаганнай паэтыкі, прыёмаў моўнай гульні і пародыі сімвалісцкага дыскурсу, які вядзе да правакацыі чытача/гледача, дазваляюць гаварыць пра фарміраванне наступнай апазіцыі ў ранняй драматургіі В. Хлебнікава сімвалісцкая містэрыя – «разумнае» слова (сучаснае мастацтва) – горад (Пецяярбург)/балаган, «жарт» – «заумнае» слова – прырода.

Практычная значнасць працы вызначаецца тым, што яе матэрыялы могуць быць выкарыстаныя ва ўніверсітэцкай практыцы курсаў тэорыі

літаратуры, гісторыі літаратуры, у спецкурсе па інтэрпрэтацыі мастацкага твора, а таксама на факультатыўных і пазакласных мерапрыемствах па рускай літаратуры ў межах школьнай праграмы.

Дыпломная праца напісана самастойна.

ABSTRACT

Structure and volume. Total volume - 53 typewritten pages, list of references includes 42 titles.

Keywords: VELIMIR KHLEBNOKOV, MYSTERY PLAY, FARCE, LANGUAGE GAME, PARODY, PROVOCATION, CITY METATHEME.

The object of the research – early dramaturgy of Khlebnikov 1908-1909. («Sacrament of the distant», «Devi-God», «Snezhimochka», «The Chertik» и «Marquise Deses»).

The subject of the research – laws and mechanisms of paradoxical interaction between mysterious and farce poetics.

The purpose of the study – reveal the role and specific features of the methods of game, parody and provocation in the early dramaturgy of Khlebnikov.

Research methods: structural-semiotic, comparative-historical, cultural-historical, biographical и hermeneutical.

The relevance and choice of topic are determined by, first of all, the interest of the contemporary literary study to the issues of morphogenesis and genre reformation and their transformations in literature of different eras, and secondly, researchers' constant interest for unique art of V. Khlebnikov.

Scientific novelty is made up by the study of laws and mechanisms of paradoxical interactions of mysterious and farce poetics in V. Khlebnikov's dramaturgy.

The results acquired. The dynamics of Khlebnikov's attitude to farce poetics, language game and symbolic discourse leading to reader's / viewer's provocation allow to mark the following opposition in Khlebnikov's early dramaturgy: symbolic mystery - buzzword (contemporary art) - the city (Petersburg) / farce, "joke" - "superior" buzzword-nature,

Practical significance of the study is determined by the possibility of use of its contents in teaching courses in literary theory, history of literature, in the special course in interpretation of works of fiction and as an extracurricular activity in Russian literature as part of the school program.

This thesis was written independently.